

Βρυξέλλες, 15 Ιουνίου 2018
(OR. en)

9443/18

ECOFIN 527
UEM 205
SOC 340
EMPL 274
COMPET 397
ENV 380
EDUC 229
RECH 252
ENER 203
JAI 541

ΣΗΜΕΙΩΜΑ

Αποστολέας: Γενική Γραμματεία του Συμβουλίου

Αποδέκτης: Επιτροπή των Μονίμων Αντιπροσώπων / Συμβούλιο

Αριθ. εγγρ. Επιτρ.: 9205/18 - COM(2018) 415 final

Θέμα: Σύσταση για ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων του Λουξεμβούργου για το 2018 και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σταθερότητας του Λουξεμβούργου για το 2018

Διαβιβάζεται συνημμένως στις αντιπροσωπίες το ανωτέρω σχέδιο σύστασης του Συμβουλίου, όπως αναθεωρήθηκε και εγκρίθηκε από διάφορες επιτροπές του Συμβουλίου, με βάση την πρόταση COM(2018) 415 final της Επιτροπής.

ΣΥΣΤΑΣΗ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ

της ...

σχετικά με το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων του Λουξεμβούργου για το 2018

**και τη διατύπωση γνώμης του Συμβουλίου σχετικά με το πρόγραμμα σταθερότητας του
Λουξεμβούργου για το 2018**

ΤΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΕΝΩΣΗΣ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης, και ιδίως το άρθρο 121 παράγραφος 2 και το άρθρο 148 παράγραφος 4,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1466/97 του Συμβουλίου, της 7ης Ιουλίου 1997, για την ενίσχυση της εποπτείας της δημοσιονομικής κατάστασης και την εποπτεία και το συντονισμό των οικονομικών πολιτικών¹, και ιδίως το άρθρο 5 παράγραφος 2,

Έχοντας υπόψη τη σύσταση της Ευρωπαϊκής Επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τα ψηφίσματα του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου,

Έχοντας υπόψη τα συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της επιτροπής απασχόλησης,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της οικονομικής και δημοσιονομικής επιτροπής,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της επιτροπής κοινωνικής προστασίας,

Έχοντας υπόψη τη γνώμη της επιτροπής οικονομικής πολιτικής,

---

¹ ΕΕ L 209 της 2.8.1997, σ. 1.

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

- (1) Στις 22 Νοεμβρίου 2017, η Επιτροπή εξέδωσε την Ετήσια Επισκόπηση της Ανάπτυξης, με την οποία σηματοδοτήθηκε η έναρξη του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου του 2018 σχετικά με τον συντονισμό των οικονομικών πολιτικών. Έλαβε δεόντως υπόψη της τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, όπως διακηρύχθηκε από το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο, το Συμβούλιο και την Επιτροπή στις 17 Νοεμβρίου 2017. Οι προτεραιότητες της ετήσιας επισκόπησης της ανάπτυξης εγκρίθηκαν από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις 22 Μαρτίου 2018. Στις 22 Νοεμβρίου 2017, βάσει του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου², η Επιτροπή εξέδωσε και την έκθεση του μηχανισμού επαγρύπνησης, στην οποία το Λουξεμβούργο δεν συγκαταλέγεται μεταξύ των κρατών μελών για τα οποία επρόκειτο να πραγματοποιηθεί εμπεριστατωμένη επισκόπηση. Την ίδια ημέρα η Επιτροπή εξέδωσε επίσης σύσταση για σύσταση του Συμβουλίου σχετικά με την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ. Η σύσταση αυτή εγκρίθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο στις 22 Μαρτίου 2018. Στις 14 Μαΐου 2018 το Συμβούλιο εξέδωσε τη σύσταση για την οικονομική πολιτική της ζώνης του ευρώ³ («σύσταση για τη ζώνη του ευρώ»).
- (2) Ως κράτος μέλος με νόμισμα το ευρώ και λαμβανομένης υπόψη της στενής διασύνδεσης των οικονομιών της οικονομικής και νομισματικής ένωσης, το Λουξεμβούργο θα πρέπει να διασφαλίσει την πλήρη και έγκαιρη εφαρμογή της σύστασης για τη ζώνη του ευρώ, όπως αντικατοπτρίζεται στις κατωτέρω συστάσεις 1 και 2.
- (3) Η έκθεση χώρας του 2018 για το Λουξεμβούργο δημοσιεύθηκε στις 7 Μαρτίου 2018. Στην έκθεση αξιολογήθηκε εν μέρει η πρόοδος όσον αφορά την εφαρμογή των ειδικών ανά χώρα συστάσεων που εκδόθηκαν από το Συμβούλιο στις 11 Ιουλίου 2017⁴, η συνέχεια που δόθηκε στις ειδικές ανά χώρα συστάσεις που είχαν εκδοθεί κατά τα προηγούμενα έτη και η πρόοδος του Λουξεμβούργου ως προς την επίτευξη των εθνικών στόχων της στρατηγικής «Ευρώπη 2020».

---

² Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1176/2011 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Νοεμβρίου 2011, σχετικά με την πρόληψη και τη διόρθωση των υπερβολικών μακροοικονομικών ανισορροπιών (ΕΕ L 306 της 23.11.2011, σ. 25).

³ ΕΕ C 179 της 25.5.2018, σ. 1.

⁴ ΕΕ C 261 της 9.8.2017, σ. 1.

- (4) Στις 30 Απριλίου 2018, το Λουξεμβούργο υπέβαλε το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων για το 2018 και το πρόγραμμα σταθερότητας για το 2018. Προκειμένου να ληφθεί υπόψη η διασύνδεσή τους, τα δύο προγράμματα αξιολογήθηκαν ταυτοχρόνως.
- (5) Οι σχετικές ειδικές ανά χώρα συστάσεις ελήφθησαν υπόψη κατά τον προγραμματισμό των ευρωπαϊκών διαρθρωτικών και επενδυτικών ταμείων («ΕΔΕΤ») για την περίοδο 2014-2020. Όπως προβλέπεται στο άρθρο 23 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου⁵, όπου είναι αναγκαίο για τη στήριξη της εφαρμογής σχετικών συστάσεων του Συμβουλίου, η Επιτροπή μπορεί να ζητήσει από ένα κράτος μέλος να επανεξετάσει και να προτείνει τροποποιήσεις του οικείου συμφώνου εταιρικής σχέσης και των σχετικών προγραμμάτων. Η Επιτροπή έχει παράσχει περισσότερες λεπτομέρειες σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο προτίθεται να κάνει χρήση της εν λόγω διάταξης σε κατευθυντήριες γραμμές σχετικά με τα μέτρα που συνδέουν την αποτελεσματικότητα των ΕΔΕΤ με τη χρηστή οικονομική διακυβέρνηση.

---

⁵ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1303/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 17ης Δεκεμβρίου 2013, περί καθορισμού κοινών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής, το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και περί καθορισμού γενικών διατάξεων για το Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης, το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ταμείο Συνοχής και το Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας και Αλιείας και για την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1083/2006 (ΕΕ L 347 της 20.12.2013, σ. 320).

- (6) Το Λουξεμβούργο υπόκειται επί του παρόντος στο προληπτικό σκέλος του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης. Στο πρόγραμμα σταθερότητας για το 2018 η κυβέρνηση σχεδιάζει μείωση του ονομαστικού πλεονάσματος από 1,5 % του ΑΕΠ το 2017 στο 1,1 % του ΑΕΠ το 2018 και στη συνέχεια σχεδόν σταθερή αύξηση, έως ότου επιτευχθεί πλεόνασμα ύψους 2,4 % του ΑΕΠ το 2022. Ο μεσοπρόθεσμος δημοσιονομικός στόχος —που συνίσταται σε διαρθρωτικό έλλειμμα 0,5% του ΑΕΠ— εξακολουθεί να τηρείται με ένα περιθώριο απόκλισης καθ' όλη την περίοδο του προγράμματος. Σύμφωνα με το πρόγραμμα σταθερότητας για το 2018, ο δείκτης χρέους γενικής κυβέρνησης προς το ΑΕΠ αναμένεται να παραμείνει αρκετά κάτω από το 60 % του ΑΕΠ, που είναι η τιμή αναφοράς της Συνθήκης. Το μακροοικονομικό σενάριο στο οποίο στηρίζονται οι εν λόγω δημοσιονομικές προβλέψεις είναι ευνοϊκό για την περίοδο μέχρι το 2020 και ευλογοφανές για την μετέπειτα περίοδο. Με βάση τις εαρινές προβλέψεις του 2018 της Επιτροπής, το διαρθρωτικό ισοζύγιο προβλέπεται να καταγράψει πλεόνασμα της τάξης του 0,8 % του ΑΕΠ το 2018 και 0,3 % του ΑΕΠ το 2019, ήτοι χαμηλότερο, ιδίως για το 2019, σε σχέση με το πρόγραμμα σταθερότητας για το 2018, αλλά πάνω από τον μεσοπρόθεσο δημοσιονομικό στόχο. Συνολικά, το Συμβούλιο είναι της γνώμης ότι το Λουξεμβούργο προβλέπεται να συμμορφωθεί με τις διατάξεις του Συμφώνου Σταθερότητας και Ανάπτυξης το 2018 και το 2019.
- (7) Η οικονομία του Λουξεμβούργου εξακολουθεί να αναπτύσσεται με εύρωστο τρόπο και έχει καλύτερες επιδόσεις από τον μέσον όρο της ζώνης του ευρώ από την παγκόσμια ύφεση του 2009 και μετά. Ο χρηματοπιστωτικός τομέας παραμένει η βασική κινητήρια δύναμη για την οικονομική ανάπτυξη και εξακολουθεί να είναι υγιής και αποδοτικός. Τούτο μεταφράζεται σε σημαντικά πλεονάσματα τόσο στο ισοζύγιο υπηρεσιών όσο και στο συνολικό ισοζύγιο τρεχουσών συναλλαγών. Η σχετική συμβολή του εξωτερικού τομέα στην αύξηση του πραγματικού ΑΕΠ ανήλθε σε 61 % κατά μέσον όρο για την περίοδο 2013-2016, παρά τα επανειλημμένα αρνητικά εμπορικά ισοζύγια. Το Λουξεμβούργο είναι καθαρός δανειστής στην αλλοδαπή και, στο τέλος του 2016, το ακαθάριστο σύνολο απαιτήσεων και υποχρεώσεων έναντι του εξωτερικού ανήλθε σε 10,5 τρισεκατομμύρια EUR. Οι εθνικές αρχές έχουν λάβει περαιτέρω μακροπροληπτικά μέτρα και μέτρα εποπτείας, ενώ οι ενδιαμέσοι χρηματοπιστωτικοί οργανισμοί προσαρμόζονται στο μεταβαλλόμενο εθνικό και ενωσιακό πλαίσιο πολιτικής.

(8) Όπως αναφέρθηκε και στη σύσταση για τη ζώνη του ευρώ, η καταπολέμηση των στρατηγικών επιθετικού φορολογικού σχεδιασμού έχει καίρια σημασία για την πρόληψη στρεβλώσεων του ανταγωνισμού μεταξύ των επιχειρήσεων, τη δίκαιη μεταχείριση των φορολογουμένων και την προστασία των δημόσιων οικονομικών. Οι δευτερογενείς επιπτώσεις των στρατηγικών επιθετικού φορολογικού σχεδιασμού των φορολογουμένων μεταξύ κρατών μελών απαιτούν συντονισμένη δράση εθνικών πολιτικών προς συμπλήρωση της νομοθεσίας της Ένωσης. Παρά το μέγεθος του χρηματοπιστωτικού τομέα του Λουξεμβούργου, το υψηλό επίπεδο πληρωμών μερισμάτων, τόκων και δικαιωμάτων ως ποσοστό του ΑΕΠ υποδηλώνει ότι οι φορολογικοί κανόνες της χώρας χρησιμοποιούνται από εταιρείες που επιδίδονται σε επιθετικό φορολογικό σχεδιασμό. Η πλειονότητα των ξένων άμεσων επενδύσεων κατέχονται από «οντότητες ειδικού σκοπού». Η μη παρακράτηση φόρου επί εξερχομένων πληρωμών δικαιωμάτων και τόκων (που πραγματοποιούν δηλαδή μόνιμοι κάτοικοι της Ένωσης προς μόνιμους κατοίκους τρίτων χωρών) και η απαλλαγή από την παρακράτηση φόρου επί πληρωμών μερισμάτων, υπό ορισμένους όρους, μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα την πλήρη αποφυγή των φόρων επί αυτών των πληρωμών, εάν δεν υπόκεινται ούτε σε φορολογία στην περιοχή δικαιοδοσίας στην οποία υπάγεται ο αποδέκτης τους. Η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη τα θετικά μέτρα που έλαβε το Λουξεμβούργο (π.χ. την έγκριση φορολογικού καθεστώτος ευνοϊκού προς τα διπλώματα ευρεσιτεχνίας που ευθυγραμμίζεται προς τους διεθνείς κανόνες). Βασιζόμενη στις πρόσφατες ανταλλαγές απόψεων με τις αρχές του Λουξεμβούργου, η Επιτροπή θα συνεχίσει τον εποικοδομητικό διάλογο για την καταπολέμηση των στρατηγικών επιθετικού φορολογικού σχεδιασμού των φορολογουμένων.

- (9) Οι αρχές του Λουξεμβούργου επιδιώκουν εδώ και αρκετές δεκαετίες να διαφοροποιήσουν την οικονομία, αναπτύσσοντας επιλεγμένους τομείς, όπως τον κλάδο των τεχνολογιών των πληροφοριών και των επικοινωνιών και τον τομέα του διαστήματος. Δεδομένου του υψηλού κόστους εργασίας στη χώρα, δραστηριότητες με υψηλότερη προστιθέμενη αξία προσφέρουν τη δυνατότητα αξιοποίησης εναλλακτικών πηγών ανάπτυξης. Ως εκ τούτου, η επιτυχής διαφοροποίηση της οικονομίας του Λουξεμβούργου εξαρτάται, σε μεγάλο βαθμό, από τους τομείς που επηρεάζονται λιγότερο από τα επίπεδα του κόστους εργασίας. Αυτοί βασίζονται σε μεγάλο βαθμό στην έρευνα και την καινοτομία, οι οποίες τείνουν να χαρακτηρίζονται από υψηλή ένταση τεχνολογίας και γνώσης. Η εν λόγω στρατηγική ενισχύθηκε πρόσφατα. Υλοποιούνται μεγάλα δημόσια επενδυτικά έργα, μεταξύ άλλων στον τομέα της E & A, και λαμβάνονται μέτρα, μεταξύ άλλων ρύθμισης της αγοράς, για την ανάπτυξη αυτών των τομέων προτεραιότητας. Μεταξύ 2000 και 2016, το Λουξεμβούργο έχει πενταπλασιάσει τις δημόσιες δαπάνες E & A, οι οποίες φθάνουν το 0,60 % του ΑΕΠ. Οι επενδύσεις αυτές οδήγησαν το Λουξεμβούργο στην ταχεία δημιουργία δημόσιου συστήματος έρευνας που λειτουργεί εύρυθμα. Ωστόσο, ενώ οι δημόσιες επενδύσεις στην E & A είναι πάνω από τον μέσον όρο της ζώνης του ευρώ, οι ιδιωτικές επενδύσεις σε E & A και οι επιδόσεις στον τομέα της καινοτομίας, όπως μετρώνται με βάση τον ευρωπαϊκό πίνακα αποτελεσμάτων καινοτομίας, συνέχισαν να μειώνονται. Η διάρθρωση της οικονομίας του Λουξεμβούργου εξηγεί εν μέρει τη, συγκριτικά σε διεθνές επίπεδο, χαμηλότερη ένταση της επιχειρηματικής E & A, διότι οι τομείς που αντιπροσωπεύουν το μεγαλύτερο ποσοστό του ΑΕΠ του Λουξεμβούργου —δηλαδή οι υπηρεσίες και ιδίως ο χρηματοπιστωτικός τομέας— κατά παράδοση επενδύουν λιγότερο στην E & A. Ωστόσο, η τάση αυτή είναι πιο έντονη στο Λουξεμβούργο σε σύγκριση με τον μέσον όρο της Ένωσης και η ένταση της επιχειρηματικής E & A μειώθηκε σε 0,64 % του ΑΕΠ το 2016, από 1,5 % του ΑΕΠ το 2000. Η πτωτική τάση των ιδιωτικών επενδύσεων δείχνει ότι εξακολουθούν να υπάρχουν εμπόδια στον τομέα αυτό. Υποδηλώνει επίσης την έλλειψη αξιοποίησης των δημοσίων προσπαθειών E & A για επιχειρηματικές επενδύσεις. Ως εκ τούτου, η ενίσχυση των δημοσίων ερευνητικών ικανοτήτων θα πρέπει να ενσωματωθεί καλύτερα σε μια συνολική προσέγγιση του οικοσυστήματος της καινοτομίας. Το 2017 εκδόθηκε νέος νόμος για την ανανέωση των καθεστώτων ενισχύσεων για την έρευνα, την ανάπτυξη και την καινοτομία, διευρύνοντας έτσι το πεδίο της διαθέσιμης δημόσιας ενίσχυσης.

- (10) Το Λουξεμβούργο αναμένεται να μην εκπληρώσει τον στόχο του 2020 για τη μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου. Η ατμοσφαιρική ρύπανση και η κυκλοφοριακή συμφόρηση κατά τις ώρες αιχμής αποτελούν σοβαρά προβλήματα για τη χώρα αυτή, οξύνοντας τις συγκεντρώσεις διοξειδίου του αζώτου και τις εκπομπές αερίων του θερμοκηπίου. Το 2015, το ήμισυ και πλέον των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου προήλθε από τον τομέα των μεταφορών. Η χαμηλή φορολόγηση των καυσίμων κίνησης, ο μεγάλος αριθμός εταιρικών αυτοκινήτων και το υψηλό επίπεδο των τιμών των κατοικιών περιλαμβάνονται μεταξύ των κύριων παραγόντων που αυξάνουν τη χρήση του αυτοκινήτου και τον αριθμό των διασυνοριακών εργαζομένων. Οι συντελεστές φορολογίας των καυσίμων κίνησης είναι μεταξύ των χαμηλότερων στην Ένωση και αποτελούν κίνητρο για την αύξηση της κατανάλωσης καυσίμων, περιλαμβανομένων των διασυνοριακών πωλήσεων. Ωστόσο, με πρόσφατα μέτρα, ενθαρρύνθηκε η ανάπτυξη πιο βιώσιμης κινητικότητας, ιδίως μέσω της φορολογικής μεταρρύθμισης του 2016, αλλά και μέσω σημαντικών επενδύσεων στις δημόσιες μεταφορές. Οι πιο επείγουσες προκλήσεις είναι κυρίως η ολοκλήρωση και η αναβάθμιση των σιδηροδρομικών υποδομών.
- (11) Το Λουξεμβούργο εμμένει στη δέσμευσή του να μειώσει τους κανονιστικούς περιορισμούς στον τομέα των επιχειρηματικών υπηρεσιών. Πρόσφατα έχουν εξαγγελθεί μέτρα, ιδίως για τα επαγγέλματα του αρχιτέκτονα και του μηχανικού, και πρόσθετες μεταρρυθμίσεις για την περαιτέρω μείωση των περιορισμών σε αυτά τα δύο επαγγέλματα. Επιπλέον, με το πολυνομοσχέδιο του Μαρτίου 2017, θεσπίστηκαν μέτρα διοικητικής απλούστευσης (που καθιστούν δυνατή την οριζόντια εξέταση των διοικητικών διαδικασιών). Ωστόσο, παραμένουν σημαντικά κανονιστικά εμπόδια στον τομέα των επιχειρηματικών υπηρεσιών. Η έλλειψη ειδικής διαδικασίας για την αξιολόγηση της ισοδυναμίας των απαιτήσεων επαγγελματικής ασφάλισης, που να επιτρέπει την ισοδύναμη ασφαλιστική κάλυψη από τους παρόχους υπηρεσιών από άλλα κράτη μέλη, μπορεί να αποτελεί πηγή περιορισμών. Το επάγγελμα του δικηγόρου θίγεται ιδιαίτερα από κανονιστικές ρυθμίσεις που είναι εξαιρετικά περιοριστικές σε σύγκριση με τον μέσον όρο της Ένωσης. Το ευρύ πεδίο των δραστηριοτήτων περιορισμένης πρόσβασης επηρεάζει την παροχή συμβουλευτικών υπηρεσιών σε νομικά θέματα από δικηγόρους ή άλλους παρόχους υπηρεσιών, ειδικότερα για τις διαδικτυακές υπηρεσίες. Άλλοι περιορισμοί περιλαμβάνουν απαιτήσεις σχετικά με τη νομική μορφή και τη συμμετοχή στο εταιρικό κεφάλαιο, κανόνες περί ασυμβιβάστου, ενώ υφίστανται και πολυτομεακοί περιορισμοί.

- (12) Ωστόσο, υπάρχουν ανησυχίες αναφορικά με την μακροπρόθεσμη διατηρησιμότητα των δημόσιων οικονομικών δεδομένης της προβλεπόμενης αύξησης των δαπανών που συνδέονται με τη γήρανση του πληθυσμού. Στο Λουξεμβούργο προβλέπεται μεγάλη αύξηση του ποσοστού του πληθυσμού των ηλικιωμένων εξαρτώμενων ατόμων έως το 2070 και, σύμφωνα με τις προβλέψεις του 2016 της Γενικής Επιθεώρησης Κοινωνικής Ασφάλισης, το συνταξιοδοτικό σύστημα θα αρχίσει έως το 2023 να καταγράφει αρνητικό ισοζύγιο. Εν τούτοις, τα παρελθόντα και τρέχοντα πλεονάσματα του συνταξιοδοτικού συστήματος διατηρούνται και τα συσσωρευμένα αποθεματικά αναμένεται να συντηρήσουν τη βιωσιμότητα του συστήματος για ακόμα μια 20ετία. Σύμφωνα με την έκθεση του 2018 για τη δημογραφική γήρανση, οι δαπάνες λόγω της γήρανσης του πληθυσμού αναμένεται να αυξηθούν κατά 13 ποσοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ μεταξύ του 2016 και του 2070, υπερβαίνοντας τα όρια βιωσιμότητας, ιδίως λόγω των συντάξεων (8,9 ποσοστιαίες μονάδες του ΑΕΠ). Οι δαπάνες για τη μακροχρόνια φροντίδα ως ποσοστό του ΑΕΠ είναι από τις υψηλότερες μεταξύ των κρατών μελών. Παρά τη μεταρρύθμιση του 2017, οι δαπάνες αυτές αναμένεται να αυξηθούν κατά 3 ποσοστιαίες μονάδες έως το 2070 σε σχέση με τα σημερινά επίπεδα.
- (13) Το ποσοστό απασχόλησης των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας παραμένει ιδιαίτερα χαμηλό και απαιτούνται περαιτέρω μέτρα για τη βελτίωση της απασχολησιμότητάς τους και των ευκαιριών τους στην αγορά εργασίας. Τούτο είναι επίσης σημαντικό ώστε να διασφαλίζεται η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα των δημόσιων οικονομικών. Τα καθεστώτα πρόωρης συνταξιοδότησης, που ενθαρρύνουν τους εργαζόμενους να παύσουν να απασχολούνται, εξακολουθούν να είναι διαδεδομένα: το 59,2 % των νέων συντάξεων αφορούν πρόωρη συνταξιοδότηση. Τον Δεκέμβριο του 2017 ψηφίστηκε νόμος που καταργεί ένα πρόγραμμα πρόωρης συνταξιοδότησης, αλλά ο καθαρός αντίκτυπος επί της μέσης πραγματικής ηλικίας συνταξιοδότησης και επί των δαπανών είναι αβέβαιος, δεδομένου ότι χαλαρώνει τις προϋποθέσεις όσον αφορά άλλα καθεστώτα πρόωρης συνταξιοδότησης. Τα πενιχρά αυτά αποτελέσματα στην αγορά εργασίας μπορούν επίσης να αποδοθούν, εν μέρει, στα οικονομικά αντικίνητρα για εργασία, τα οποία είναι σχετικά υψηλά για την εν λόγω ομάδα. Η ενθάρρυνση της απασχόλησης των μεγαλύτερης ηλικίας εργαζομένων απαιτεί συνολική στρατηγική που θα περιλαμβάνει μέτρα που θα βοηθούν τους εργαζόμενους να παραμείνουν εν ενεργεία επί μεγαλύτερο χρονικό διάστημα. Το «σύμφωνο ηλικίας», ένα σχέδιο νόμου που κατατέθηκε στο Κοινοβούλιο τον Απρίλιο του 2014, με στόχο να ενθαρρύνει τις επιχειρήσεις που απασχολούν περισσότερους από 150 εργαζόμενους να προσλαμβάνουν και να διατηρούν σε θέσεις εργασίας εργαζόμενους μεγαλύτερης ηλικίας, μέσω μέτρων διαχείρισης της ηλικίας, εξακολουθεί να εκκρεμεί στο Κοινοβούλιο. Όσον αφορά την εκπαίδευση, το Λουξεμβούργο πρέπει να αντιμετωπίσει τον ισχυρό αντίκτυπο που έχει η κοινωνικοοικονομική προέλευση των σπουδαστών στις εκπαιδευτικές τους επιδόσεις. Κάτι τέτοιο είναι επίσης σημαντικό ώστε να υπάρξει ανταπόκριση στην έντονη ζήτηση για ιδιαίτερα εξειδικευμένες δεξιότητες.

- (14) Οι τιμές των ακινήτων εξακολούθησαν να αυξάνονται. Τούτο ενδέχεται να υπονομεύσει την ικανότητα του Λουξεμβούργου να προσελκύει και να διατηρεί ειδικευμένο εργατικό δυναμικό, μεγάλο ποσοστό του οποίου είναι αλλοδαποί. Οι πιέσεις στις τιμές κατοικίας προκύπτουν από μια θεμελιώδη αναντιστοιχία μεταξύ προσφοράς και ζήτησης. Από την πλευρά της προσφοράς, η ανεπαρκής διαθεσιμότητα γης και η έλλειψη κινήτρων ώστε οι ιδιώτες ιδιοκτήτες να πωλούν οικόπεδα ή κτίρια φαίνεται να παρακωλύουν τη δημιουργία νέων κατοικιών. Πρέπει να καταβληθούν περαιτέρω προσπάθειες ώστε να ενθαρρυνθούν οι επενδύσεις σε κατοικίες, με την αύξηση των κινήτρων για την προώθηση των πωλήσεων ακινήτων, τη βελτίωση των διοικητικών διαδικασιών για τη χορήγηση οικοδομικών αδειών και την παροχή οικονομικά προσιτής κοινωνικής στέγης. Η πρόσφατα εγκριθείσα μεταρρύθμιση της φορολογίας επί των κεφαλαιακών κερδών από πωλήσεις ακινήτων και η επικαιροποίηση του προγράμματος κοινωνικής στέγης δεν αναμένεται να αυξήσουν την προσφορά κατοικιών, δεδομένου ότι συνεχίζεται η τάση αύξησης των τιμών. Από την πλευρά της ζήτησης, η μεγάλη αύξηση του πληθυσμού και της απασχόλησης ωθεί τις τιμές προς τα πάνω. Η κατάσταση της αγοράς στέγης επιδεινώνει και το πρόβλημα της κυκλοφοριακής συμφόρησης και της ρύπανσης. Επιπλέον, η αύξηση των τιμών των κατοικιών έχει επιπτώσεις στο χρέος των νοικοκυριών, εγείροντας ανησυχίες ως προς τη βιωσιμότητα του χρέους των νοικοκυριών. Το χρέος των νοικοκυριών αυξήθηκε ταχύτατα τα τελευταία 10 χρόνια και εκτιμάται ότι έφθασε το 165 % του διαθέσιμου εισοδήματος το 2016, γεγονός που αντικατοπτρίζει τον πληθωρισμό των τιμών ακινήτων, καθώς το 80 % του χρέους των νοικοκυριών προκύπτει από ενυπόθηκα δάνεια. Ωστόσο, το Λουξεμβούργο έχει ήδη λάβει σχετικά μακροπροληπτικά μέτρα με σκοπό να μειώσει σημαντικά τους δυνητικούς κινδύνους για τη χρηματοπιστωτική σταθερότητα. Επίσης, με βάση τις προτάσεις της εθνικής επιτροπής συστημικών κινδύνων, η κυβέρνηση παρουσίασε πρόσφατα νομοσχέδιο που διαμορφώνει ένα πλαίσιο για μέτρα βασιζόμενα στους δανειολήπτες, με σκοπό να αποφευχθεί η συσσώρευση ευπάθειας από τα νοικοκυριά. Ωστόσο, το νομοσχέδιο αυτό δεν έχει ακόμη εγκριθεί από το Κοινοβούλιο.
- (15) Στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου του 2018, η Επιτροπή προέβη σε ολοκληρωμένη ανάλυση της οικονομικής πολιτικής του Λουξεμβούργου και τη δημοσίευσε στην έκθεση του 2018 για τη χώρα. Επίσης, αξιολόγησε το πρόγραμμα σταθερότητας για το 2018, το εθνικό πρόγραμμα μεταρρυθμίσεων για το 2018 και τη συνέχεια που δόθηκε στις συστάσεις που είχαν απευθυνθεί προς το Λουξεμβούργο κατά τα προηγούμενα έτη. Η Επιτροπή έλαβε υπόψη όχι μόνο τη συνάφειά τους για την άσκηση βιώσιμης δημοσιονομικής και κοινωνικοοικονομικής πολιτικής στο Λουξεμβούργο, αλλά και τον βαθμό συμμόρφωσής τους με τους ενωσιακούς κανόνες και τις κατευθύνσεις, δεδομένης της ανάγκης ενδυνάμωσης της συνολικής οικονομικής διακυβέρνησης της Ένωσης μέσω της συνεκτίμησης στοιχείων σε ενωσιακό επίπεδο κατά τη διαμόρφωση μελλοντικών εθνικών αποφάσεων.

(16) Υπό το πρίσμα της αξιολόγησης αυτής, το Συμβούλιο εξέτασε το πρόγραμμα σταθερότητας για το 2018 και είναι της γνώμης⁶ ότι το Λουξεμβούργο αναμένεται να συμμορφωθεί με το Σύμφωνο Σταθερότητας και Ανάπτυξης,

ΣΥΝΙΣΤΑ στο Λουξεμβούργο να λάβει μέτρα το 2018 και το 2019 προκειμένου:

1. Να αυξήσει το ποσοστό απασχόλησης των ατόμων μεγαλύτερης ηλικίας, ενισχύοντας τις ευκαιρίες απασχόλησής τους και την απασχολησιμότητά τους και, ταυτόχρονα, να περιορίσει περαιτέρω την πρόωρη συνταξιοδότηση, ούτως ώστε, μεταξύ άλλων, να βελτιωθεί η μακροπρόθεσμη βιωσιμότητα του συνταξιοδοτικού συστήματος.
2. Να μειώσει περαιτέρω τους κανονιστικούς περιορισμούς στον τομέα των επιχειρηματικών υπηρεσιών.

Βρυξέλλες,

Για το Συμβούλιο

Ο Πρόεδρος

---

⁶ Δυνάμει του άρθρου 5 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1466/97.